



## Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (čtvrtého senátu)

27. února 2014\*

„Směrnice 2001/29/ES — Autorské právo a práva s ním související v informační společnosti — Pojem ‚sdělování veřejnosti‘ — Šíření děl na pokojích lázeňského zařízení — Přímý účinek ustanovení směrnice — Články 56 SFEU a 102 SFEU — Směrnice 2006/123/ES — Volný pohyb služeb — Hospodářská soutěž — Výlučné právo na kolektivní správu autorských práv“

Ve věci C-351/12,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Krajského soudu v Plzni (Česká republika) ze dne 10. dubna 2012, došlým Soudnímu dvoru dne 24. července 2012, v řízení

**OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s.**

proti

**Léčebným lázním Mariánské Lázně a.s.,**

SOUDNÍ DVŮR (čtvrtý senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, K. Lenaerts, místopředseda Soudního dvora, vykonávající funkci soudce čtvrtého senátu, M. Safjan, J. Malenovský a A. Prechal (zpravodajka), soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. června 2013,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, o.s. A. Klechem a P. Vojířem, advokáty, jakož i T. Matějichným, jako zmocněncem,
- za Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s. R. Šupem, advokátem,
- za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jako zmocněnci,
- za německou vládu T. Henzem a J. Kemper, jako zmocněnci,
- za maďarskou vládu M. Z. Fehérem a K. Szíjjártó, jako zmocněnci,

\* Jednací jazyk: čeština.

— za rakouskou vládu A. Poschem, jako zmocněncem,  
— za polskou vládu B. Majczynou, M. Drwięckim, D. Lutostańską a M. Szpunarem, jako zmocněnci,  
— za Evropskou komisi P. Ondrůškem, I. V. Rogalskim a J. Samnadda, jako zmocněnci,  
po vylischnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 14. listopadu 2013,  
vydává tento

### Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 3 a 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230), článku 16 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu (Úř. věst. L 376, s. 36), jakož i článků 56 SFEU a 102 SFEU.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi OSA – Ochranným svazem autorským pro práva k dílům hudebním, o.s. (dále jen „OSA“), kolektivním správcem autorských práv k hudebním dílům, a společností Léčebné lázně Mariánské Lázně a.s. (dále jen „Léčebné lázně“), provozující nestátní zdravotnické zařízení poskytující lázeňskou péči, ve věci platby autorské odměny za zpřístupnění televizního či rozhlasového vysílání na pokojích posledně zmíněného zařízení.

### Právní rámec

#### *Unijní právo*

- 3 Bod 23 odůvodnění směrnice 2001/29 uvádí:

„Tato směrnice by měla pokračovat v harmonizaci práva autora na sdělování veřejnosti. Tímto právem by se v širokém smyslu mělo rozumět veškeré sdělování veřejnosti nepřítomné v místě, ze kterého sdělování vychází. Toto právo by mělo zahrnovat jakékoli sdělování nebo přenos [jakýkoli přenos nebo další přenos] díla pro veřejnost po drátě nebo bezdrátově, včetně vysílání. Toto právo by nemělo zahrnovat žádné jiné úkony.“

- 4 Článek 3 směrnice 2001/29, nadepsaný „Právo na sdělování děl veřejnosti a právo na zpřístupnění jiných předmětů ochrany veřejnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy poskytnou autorům výlučné právo udělit svolení nebo zakázat jakékoliv sdělení jejich děl veřejnosti po drátě nebo bezdrátově včetně zpřístupnění jejich děl veřejnosti takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí.“

- 5 Článek 5 směrnice 2001/29, nadepsaný „Výjimky a omezení“, stanoví:

„[...]

2. Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práva na rozmnožování podle článku 2 [nadepsaného ‚Právo na rozmnožování‘] v těchto případech:

[...]

e) u vysílání uskutečněného sociálními institucemi sledujícími nekomerční cíle, jakými jsou nemocnice nebo věznice, a to za podmínky, že nositelé práv získají spravedlivou odměnu.

3. Členské státy mohou stanovit výjimky nebo omezení práv podle článků 2 a 3 v těchto případech:

[...]

b) užití ve prospěch osob zdravotně postižených, přičemž toto využití se přímo týká uvedeného postižení a je nekomerční povahy, a to v rozsahu vyžadovaném dotčným postižením;

[...]

5. Výjimky a omezení stanovené v odstavcích [2 a 3] mohou být použity pouze ve zvláštních případech, které nejsou v rozporu s běžným způsobem užití díla nebo jiného předmětu ochrany a nejsou jimi nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy nositele práv.“

6 Článek 4 směrnice 2006/123, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí:

1) „službou“ jakákoli samostatná výdělečná činnost poskytovaná zpravidla za úplatu ve smyslu článku [57 SFEU];

[...]“

7 Článek 16 směrnice 2006/123, nadepsaný „Volný pohyb služeb“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy respektují právo poskytovatelů poskytovat služby v jiném členském státě, než je stát, v němž jsou usazeni.

[...]“

8 Článek 17 směrnice 2006/123, nadepsaný „Další výjimky z volného pohybu služeb“, zní:

„Článek 16 se nepoužije:

[...]

11) na autorská práva, příbuzná ochranná práva [...]“

#### *České právo*

9 Podle § 23 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském (dále jen „autorský zákon“), ve znění platném v době rozhodné z hlediska skutečností sporu v původním řízení, se provozováním rozhlasového či televizního vysílání díla rozumí zpřístupňování díla vysílaného rozhlasem či televizí pomocí přístroje technicky způsobilého k příjmu rozhlasového či televizního vysílání. Za provozování rozhlasového a televizního vysílání se však nepovažuje zpřístupňování díla pacientům při poskytování zdravotní péče ve zdravotnických zařízeních.

10 Ustanovení § 98 autorského zákona podmiňuje výkon kolektivní správy autorských práv udělením oprávnění. Podle odst. 6 písm. c) tohoto ustanovení udělí příslušné ministerstvo oprávnění jediné tehdy, jestliže pro výkon této práva ve vztahu k těmž předmětu ochrany, a pokud jde o díla, pro výkon této práva k těmž druhu díla, nemá oprávnění již jiná osoba.

## Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 11 OSA se po Léčebných lázních domáhá zaplacení částky 546 995 Kč s úrokem z prodlení z důvodu, že dotyčná společnost měla v žalovaném období od 1. května 2008 do 31. prosince 2009 umístěny na pokojích svých lázeňských zařízení televizní a rozhlasové přístroje, kterými svým pacientům zpřístupňovala díla spravovaná OSA, ačkoli s OSA neuzavřela licenční smlouvu. OSA tvrdí, že § 23 autorského zákona v části, která stanoví vyluku z placení autorských odměn pro zdravotnická zařízení při výkonu zdravotní péče, odporuje směrnici 2001/29.
- 12 Léčebné lázně tvrdí, že se na ně vztahuje vyluka stanovená ve shora uvedeném § 23, a zpochybňují tvrzení, že toto ustanovení není v souladu se směrnicí 2001/29. Dodávají, že i v případě, že by byl shledán nesoulad, nelze se této směrnicí dovolávat ve sporu mezi jednotlivci.
- 13 Léčebné lázně dále poukazují na to, že OSA zneužívá svého monopolního postavení na trhu, neboť výše odměn podle jeho sazebníků je nepřiměřeně vysoká v porovnání s tím, jaké odměny za stejný způsob užití autorských děl požadují kolektivní správci autorských práv (dále jen „správci“) v sousedních zemích, a tím zhoršuje jejich postavení na trhu a konkurenceschopnost s lázeňskými zařízeními v sousedních zemích. Jejich zařízení navštěvuje i zahraniční klientela a je v něm přijímán i signál zahraničních rozhlasových a televizních stanic. Namítají, že je omezena svoboda volného pohybu služeb a že by měly zájem uzavřít licenční smlouvu se správcem z jiného členského státu, který požaduje nižší autorské odměny.
- 14 Za těchto podmínek se Krajský soud v Plzni rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Je třeba vykládat směrnicí [2001/29] tak, že je v rozporu s článkem 3 a článkem 5 [a, a konkrétně s jejím] čl. 5 odst. 2 písm. e), odst. 3 písm. b) a odst. 5[, výjimka nepřipouštějící odměnu autorům za sdělování jejich díla televizním či rozhlasovým vysíláním prostřednictvím televizního či rozhlasového přijímače pacientům na pokojích lázeňského zařízení, které je podnikatelským subjektem?
- 2) Je obsah těchto ustanovení týkajících se uvedeného užití díla ve směrnici natolik bezpodmínečný a dostatečně přesný, aby se jich mohli před vnitrostátními soudy dovolávat ve sporu mezi jednotlivci kolektivní správci [...], pokud [členský] stát směrnicí [2001/29] neprovedl správně ve vnitrostátním právu?
- 3) Je třeba článek 56 [SFEU] a násl. a článek 102 [SFEU] (potažmo článek 16 směrnice [2006/123]) vykládat tak, že brání v aplikaci vnitrostátní právní úpravy, která vyhrazuje výkon kolektivní správy autorských práv na území [členského] státu pouze jednomu (monopolnímu) [...] správci [...], a tím neumožňuje příjemci služby volný výběr [...] správce z jiného [členského] státu [...]?“

## Ke znovuotevření ústní části řízení

- 15 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 16. prosince 2013 požádaly Léčebné lázně Soudní dvůr, aby nařídil „organizační procesní opatření a důkazní opatření“, které mělo spočívat v předložení rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. května 2013, a tento rozsudek k uvedenému podání přiložily. Uvedeným podáním Léčebné lázně též navrhly znovuotevření ústní části řízení. Tento návrh byl odůvodněn skutečností, že shora uvedený rozsudek souvisí se třetí otázkou položenou předkládajícím soudem, jakož i skutečností, že body 28 a 29 stanoviska generální advokátky obsahují podle názoru Léčebných lázní nesprávný závěr.
- 16 Za současného stavu řízení je uvedený návrh vzhledem k jeho obsahu třeba pokládat za návrh na znovuotevření ústní části řízení ve smyslu článku 83 jednacího řádu Soudního dvora.

- 17 Podle tohoto ustanovení může Soudní dvůr kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídit znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora, anebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení nebo zúčastněnými uvedenými v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie projednán.
- 18 V tomto ohledu je nejprve třeba podotknout, že první otázka položená předkládajícím soudem, k níž se vztahují body 28 a 29 stanoviska generální advokátky, byla před Soudním dvorem zúčastněnými zevrubně projednána. Soudní dvůr má za těchto okolností za to, že má k dispozici veškeré údaje nezbytné k podání odpovědi na tuto otázku.
- 19 Pokud jde dále o rozhodnutí vydané Městským soudem v Praze, to nelze považovat za novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na odpověď Soudního dvora na třetí otázku položenou předkládajícím soudem.
- 20 Konečně není tvrzeno, že projednávaná věc má být rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl před Soudním dvorem projednán.
- 21 Po vyslechnutí generální advokátky je tudíž třeba návrh na znovuotevření ústní části řízení zamítnout.

### **K předběžným otázkám**

#### *K první otázce*

- 22 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která vylučuje právo autorů udělit svolení k tomu, aby lázeňské zařízení, které je podnikatelským subjektem, sdělovalo jejich díla prostřednictvím vědomého zpřístupnění signálu pomocí televizních nebo rozhlasových přijímačů na pokojích pacientů tohoto zařízení, nebo takovéto sdělování zakázat. Kromě toho se předkládající soud zamýšlí nad otázkou, zda může mít čl. 5 odst. 2 písm. e), odst. 3 písm. b) a odst. 5 této směrnice vliv na výklad prvně zmíněného ustanovení v takovémto kontextu.
- 23 V tomto ohledu je třeba podotknout, že hlavním cílem směrnice 2001/29 je zavedení vysoké úrovně ochrany autorů, která jim umožní obdržet odpovídající odměnu za užívání jejich děl, zejména při jejich sdělování veřejnosti. Z toho plyne, že pojem „sdělování veřejnosti“ uvedený v čl. 3 odst. 1 této směrnice je třeba chápat v jeho širokém smyslu, jak ostatně výslovně stanoví bod 23 odůvodnění této směrnice (rozsudek ze dne 7. března 2013, ITV Broadcasting a další, C-607/11, bod 20 a citovaná judikatura).
- 24 Jak právem uvádějí OSA, česká vláda a Evropská komise, je třeba mít za to, že ke „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 dochází tehdy, umožní-li provozovatel lázeňského zařízení, jako je provozovatel dotčený v původním řízení, svým pacientům přístup k vysílaným dílům prostřednictvím televizních či rozhlasových přijímačů tím, že šíří do pokojů tohoto zařízení přijímaný signál přenášející chráněná díla.
- 25 Předně je totiž třeba pojem „sdělování“ chápat tak, že zahrnuje jakékoli zprostředkování chráněných děl bez ohledu na použitý technický prostředek nebo technologický proces (rozsudek ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další, C-403/08 a C-429/08, Sb. rozh. s. I-9083, bod 193).



- 26 Provozovatel lázeňského zařízení, který vědomě zprostředkovává chráněná díla prostřednictvím záměrného zpřístupnění signálu pomocí televizních nebo rozhlasových přijímačů v pokojích pacientů tohoto zařízení, proto provádí sdělování [v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Football Association Premier League a další, bod 196, jakož i rozsudek ze dne 15. března 2012, Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, bod 40].
- 27 Dále je třeba připomenout, že se pojem „veřejnost“, na který odkazuje čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, týká blíže neurčeného počtu potenciálních diváků či posluchačů a kromě toho vyžaduje dosti vysoký počet osob (výše uvedený rozsudek ITV Broadcasting a další, bod 32).
- 28 Konkrétně u posledně uvedeného kritéria je třeba zohlednit kumulativní účinky vyplývající ze zpřístupňování děl potenciálním divákům či posluchačům. V této souvislosti je zvláště relevantní otázka, kolik osob má souběžně či postupně přístup k těmto dílům (rozsudek ze dne 7. prosince 2006, SGAE, C-306/05, Sb. rozh. s. I-11519, bod 39, jakož i výše uvedený rozsudek ITV Broadcasting a další, bod 33).
- 29 Jak přitom uvedla generální advokátka v bodě 28 stanoviska, lázeňské zařízení může ubytovávat, ať již současně nebo postupně, neurčitý, leč dosti vysoký počet osob, které mohou ve svých pokojích přijímat vysílání.
- 30 Na rozdíl od toho, co tvrdí Léčebné lázně, pouhá skutečnost, že pacienti lázeňského zařízení jsou v tomto zařízení zpravidla ubytováni po delší dobu než zákazníci v hotelích, není s to vyvrátit tento závěr, neboť se zpřístupnění děl může v důsledku kumulativních účinků plynoucích z tohoto zpřístupnění takovým pacientům stále týkat dosti vysokého počtu osob.
- 31 Je též třeba připomenout, že k tomu, aby sdělování díla vysílaného rozhlasem či televizí spadalo pod pojem „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, je ještě nezbytné, aby bylo zprostředkováno nové veřejnosti, tedy veřejnosti, kterou autoři chráněných děl nebrali v potaz při udělování povolení k jejich užití sdělováním původní veřejnosti (výše uvedený rozsudek Football Association Premier League a další, bod 197 a citovaná judikatura).
- 32 Obdobně jako hoteloví zákazníci jsou i pacienti lázeňského zařízení takovou novou veřejností. Lázeňské zařízení je totiž subjektem, který zprostředkovává, při plném vědomí důsledků svého chování, svým pacientům přístup k chráněnému dílu. Při neexistenci tohoto zprostředkování by tito pacienti v zásadě nemohli vysílané dílo sledovat (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek SGAE, body 41 a 42).
- 33 Z toho vyplývá, že sdělování chráněných děl takovým lázeňským zařízením, jako je zařízení dotčené v původním řízení, prostřednictvím vědomého zpřístupnění signálu pomocí televizních nebo rozhlasových přijímačů na pokojích pacientů tohoto zařízení je „sdělováním veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29.
- 34 Tento výklad nelze vyvrátit argumentem, který uplatnily Léčebné lázně, podle něhož takové sdělování, jaké je dotčeno v původním řízení, vykazuje stejné vlastnosti jako sdělování chráněných děl zubařem v jeho zubním kabinetu, ohledně něhož Soudní dvůr v rozsudku ze dne 15. března 2012, SCF (C-135/10), rozhodl, že takové sdělování nespadá pod pojem „sdělování veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29.
- 35 V této souvislosti stačí podotknout, že zásady vyplývající z výše uvedeného rozsudku SCF nejsou v projednávané věci relevantní, neboť se výše zmíněný rozsudek netýká autorského práva uvedeného v čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, nýbrž se týká nároku výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů na odměnu podle čl. 8 odst. 2 směrnice Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (Úř. věst. L 346, s. 61; Zvl. vyd. 17/01, s. 120).

- 36 Vzhledem k tomu, že takové sdělování chráněných děl, jaké je dotčeno v původním řízení, je „sdělováním veřejnosti“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, musí vnitrostátní právní úprava stanovit, jak vyplývá ze znění tohoto ustanovení, výlučné právo autorů udělit svolení k tomuto sdělování, nebo je zakázat, pokud se na toto sdělování nevztahuje některá výjimka nebo omezení stanovené směrnicí 2001/29.
- 37 V tomto ohledu je třeba zejména zkoumat, zda může čl. 5 odst. 2 písm. e), odst. 3 písm. b) a odst. 5 uvedené směrnice, na který výslovně odkazuje předkládající soud, zakládat takovou výjimku nebo omezení.
- 38 Předně stran čl. 5 odst. 2 písm. e) směrnice 2001/29 je třeba podotknout, že jak vyplývá z jeho znění, toto ustanovení zakládá pouze výjimku nebo omezení práva na rozmnožování podle článku 2 této směrnice. Nezakládá tudíž výjimku ani omezení výlučného práva autorů, stanoveného v čl. 3 odst. 1 téže směrnice, udělit svolení k jakémukoliv sdělení jejich děl veřejnosti či toto sdělení zakázat.
- 39 Pokud jde dále o čl. 5 odst. 3 písm. b) směrnice 2001/29, toto ustanovení dovoluje členským státům stanovit výjimky nebo omezení práv podle článku 3 této směrnice v případě užití ve prospěch osob zdravotně postižených, přičemž toto využití se přímo týká uvedeného postižení a je nekomerční povahy, a to v rozsahu vyžadovaném dotčným postižením. Ze žádné skutečnosti obsažené ve spise předloženém Soudnímu dvoru však nelze dovodit, že ve věci v původním řízení jsou splněny všechny podmínky stanovené v čl. 5 odst. 3 písm. b) uvedené směrnice.
- 40 Konečně, pokud jde o čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29, ten nestanoví výjimky nebo omezení práv, zejména podle čl. 3 odst. 1 této směrnice, které členské státy mohou stanovit, ale pouze upřesňuje působnost výjimek a omezení stanovených v předchozích odstavcích výše uvedeného článku 5.
- 41 Vzhledem k výše uvedenému je na první otázku třeba odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která vylučuje právo autorů udělit svolení k tomu, aby lázeňské zařízení, které je podnikatelským subjektem, sdělovalo jejich díla prostřednictvím vědomého zpřístupnění signálu pomocí televizních nebo rozhlasových přijímačů na pokojích pacientů tohoto zařízení, nebo takovéto sdělování zakázat. Článek 5 odst. 2 písm. e), odst. 3 písm. b) a odst. 5 této směrnice nemůže mít na tento výklad vliv.

#### *K druhé otázce*

- 42 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 vykládán v tom smyslu, že se jej může správce dovolávat ve sporu mezi jednotlivci s cílem vyloučit použití právní úpravy členského státu, která je s tímto ustanovením v rozporu.
- 43 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury i jasné, přesné a bezpodmínečné ustanovení směrnice, které má přiznat práva nebo uložit povinnosti jednotlivcům, nemůže být jako takové uplatňováno v rámci sporu probíhajícího výlučně mezi jednotlivci (rozsudek ze dne 15. ledna 2014, Association de médiation sociale, C-176/12, bod 36 a citovaná judikatura).
- 44 Soudní dvůr však rozhodl, že vnitrostátní soud, jemuž byl předložen spor probíhající výlučně mezi jednotlivci, je při použití ustanovení vnitrostátního práva povinen přihlídnout k veškerým pravidlům vnitrostátního práva a vykládat je v co největším možném rozsahu ve světle znění, jakož i účelu této směrnice, aby tak mohlo být dosaženo výsledku, který by byl v souladu s cílem sledovaným touto směrnicí (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Association de médiation sociale, bod 38 a citovaná judikatura).

- 45 Soudní dvůr nicméně upřesnil, že tato zásada konformního výkladu vnitrostátního práva má určité meze. Povinnost vnitrostátního soudu přihlížet k obsahu směrnice, pokud vykládá a používá relevantní pravidla vnitrostátního práva, je tak omezena obecnými právními zásadami a nemůže sloužit jako základ pro výklad vnitrostátního práva *contra legem* (výše uvedený rozsudek Association de médiation sociale, bod 39 a citovaná judikatura).
- 46 Vzhledem k tomu, že se předkládající soud v rámci odůvodnění své druhé otázky s odkazem na rozsudek ze dne 12. července 1990, Foster a další (C-188/89, Recueil, s. I-3313), zamýšlí nad otázkou skutečné povahy takového správce, jako je OSA, je dále třeba dodat, že ani v případě, že by takový správce měl být považován za odnož státu, nemohl by se článku 3 odst. 1 směrnice 2001/29 dovolávat s cílem vyloučit použití právní úpravy členského státu, která je s tímto ustanovením v rozporu.
- 47 Pokud by tomu tak bylo, nejednalo by se totiž za takových okolností, jaké nastaly ve věci v původním řízení, o situaci jednotlivce, který se dovolává přímého účinku ustanovení směrnice vůči členskému státu, nýbrž o opačnou situaci. Podle ustálené judikatury přitom platí, že směrnice sama o sobě nemůže zakládat jednotlivci povinnosti, a není tudíž možno se jí jako takové vůči němu dovolávat (rozsudek ze dne 24. ledna 2012, Dominguez, C-282/10, bod 37 a citovaná judikatura).
- 48 Vzhledem k výše uvedenému je na druhou otázku třeba odpovědět tak, že čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že se jej správce nemůže dovolávat ve sporu mezi jednotlivci s cílem vyloučit použití právní úpravy členského státu, která je s tímto ustanovením v rozporu. Soud, jemuž byl takový spor předložen, je však povinen vykládat uvedenou právní úpravu v co největším možném rozsahu ve světle znění, jakož i účelu tohoto ustanovení, aby tak mohlo být dosaženo výsledku, který by byl v souladu s cílem sledovaným tímto ustanovením.

#### *Ke třetí otázce*

#### K přípustnosti

- 49 OSA i česká a rakouská vláda vyjadřují pochybnosti o přípustnosti třetí otázky. V předkládacím rozhodnutí totiž neexistuje žádná známka toho, že by se Léčebné lázně pokoušely uzavřít smlouvu se správcem usazeným v jiném členském státě. Stejně tak by odpověď na třetí otázku neměla žádný vliv na výsledek sporu v původním řízení. Ať již bude odpověď jakákoli, nemůže zprostit Léčebné lázně povinnosti zaplatit OSA spornou odměnu.
- 50 V tomto ohledu je třeba připomenout, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podanou vnitrostátním soudem lze prohlásit za nepřipustnou pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz zejména rozsudek ze dne 29. března 2012, Belvedere Costruzioni, C-500/10, bod 16 a citovaná judikatura).
- 51 Z předkládacího rozhodnutí přitom vyplývá, že se Léčebné lázně dovolávají ustanovení uvedených ve třetí otázce položené předkládajícím soudem, aby se bránily údajně příliš vysokým odměnám požadovaným OSA v porovnání s odměnami požadovanými správci v sousedních státech.
- 52 Za těchto podmínek není zjevné, že třetí otázka nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení nebo že daný problém je hypotetický.
- 53 Třetí otázka je tudíž přípustná.



K věci samé

- 54 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí být článek 16 směrnice 2006/123, jakož i články 56 SFEU nebo 102 SFEU vykládány v tom smyslu, že brání takové právní úpravě členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která vyhrazuje výkon kolektivní správy autorských práv k určitým chráněným dílům na území tohoto státu pouze jednomu správci, a tím takovému uživateli těchto děl, jako je lázeňské zařízení dotčené ve věci v původním řízení, brání ve využívání služeb poskytovaných správcem usazeným v jiném členském státě.
- 55 OSA popírá, že uvedená právní úprava brání takovému uživateli chráněných děl, jako je lázeňské zařízení dotčené ve věci v původním řízení, využívat služeb poskytovaných správcem usazeným v jiném členském státě.
- 56 Soudnímu dvoru však nepřísluší se k tomuto vyjadřovat. Na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí v rámci své odpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, se totiž vztahuje domněnka relevance (rozsudek ze dne 22. června 2010, Melki a Abdeli, C-188/10 a C-189/10, Sb. rozh. s. I-5667, bod 27 a citovaná judikatura).

– Úvodní poznámky

- 57 Vzhledem k tomu, že se článek 16 směrnice 2006/123 i článek 56 SFEU a násl. týkají volného pohybu služeb, je třeba zkoumat, zda lze takového správce, jako je OSA, pokládat za poskytovatele služby ve vztahu k takovému uživateli chráněných děl, jako je lázeňské zařízení dotčené ve věci v původním řízení. OSA i vlády, které Soudnímu dvoru předložily vyjádření, jsou názoru, že takového správce za poskytovatele služby ve vztahu k uvedenému uživateli pokládat nelze.
- 58 V této souvislosti je třeba podotknout, že jak vyplývá z čl. 4 bodu 1 směrnice 2006/123, pojem „služba“ uvedený v této směrnici se shoduje s pojmem uvedeným v článku 57 SFEU.
- 59 Činnosti správců přitom podléhají ustanovením článku 56 SFEU a násl., týkajícím se volného pohybu služeb (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 25. října 1979, Greenwich Film Production, 22/79, Recueil, s. 3275, bod 12; ze dne 2. března 1983, GVL v. Komise, 7/82, Recueil, s. 483, bod 38, a ze dne 20. října 1993, Phil Collins a další, C-92/92 a C-326/92, Recueil, s. I-5145, bod 24).
- 60 To platí nejen pro vztah mezi správcem a nositelem autorských práv, jak vyplývá z judikatury uvedené v předchozím bodě, ale i pro vztah mezi takovým správcem, jako je OSA, a uživatelem chráněných děl, jako je lázeňské zařízení dotčené ve věci v původním řízení.
- 61 Takový správce totiž tomuto uživateli usnadňuje získání svolení k užívání chráněných děl a platbu odměn, které tento uživatel dluží nositelům autorských práv, takže musí být za poskytovatele služby pokládán rovněž ve vztahu k tomuto uživateli.
- 62 Kromě toho není v tomto ohledu podstatné, jak správně tvrdí Komise, zda je tento správce za uvedenou službu odměňován nositeli autorských práv nebo uživatelem chráněných děl. Článek 57 SFEU totiž nevyžaduje, aby za poskytnutou službu platily osoby, které z ní mají prospěch (rozsudek ze dne 26. dubna 1988, Bond van Adverteerders a další, 352/85, Recueil, s. 2085, bod 16).
- 63 Z toho vyplývá, že takový správce, jako je OSA, musí být ve vztahu k takovému uživateli chráněných děl, jako je lázeňské zařízení dotčené ve věci v původním řízení, pokládán za poskytovatele „služby“ jak ve smyslu čl. 4 bodu 1 směrnice 2006/123, tak ve smyslu článku 57 SFEU.

– K výkladu článku 16 směrnice 2006/123

- 64 Stran otázky, zda se na takovou službu použije článek 16 směrnice 2006/123, je třeba rovnou uvést, že podle čl. 17 bodu 11 této směrnice se uvedený článek 16 nepoužije na autorská práva a příbuzná ochranná práva.
- 65 Jak přitom uvedla generální advokátka v bodě 64 stanoviska, jelikož z působnosti článku 16 směrnice 2006/123 mohou být vyňaty jen služby, musí být čl. 17 bod 11 této směrnice vykládán v tom smyslu, že z působnosti shora uvedeného článku 16 vyjímá službu související s autorskými právy, jež je uvedena v bodě 63 tohoto rozsudku.
- 66 Z toho plyne, že článek 16 směrnice 2006/123 nebrání z důvodu své neaplikovatelnosti takové právní úpravě, jako je úprava dotčená v původním řízení.

– K výkladu článku 56 SFEU

- 67 Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, taková právní úprava, jaká je předmětem původního řízení, je s to bránit takovému lázeňskému zařízení, jaké je dotčeno v původním řízení, v tom, aby jakožto uživatel chráněných děl využívalo služeb poskytovaných správcem usazeným v jiném členském státě.
- 68 Vzhledem k tomu, že tato služba má přeshraniční povahu, použije se článek 56 SFEU (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Bond van Adverteerders a další, bod 15).
- 69 Taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která v praxi zakazuje poskytování takové služby, mimoto představuje omezení volného pohybu služeb (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Football Association Premier League a další, bod 85).
- 70 Toto omezení může být odůvodněné pouze v případě, že odpovídá naléhavým důvodům obecného zájmu, je způsobilé zaručit uskutečnění cíle obecného zájmu, který sleduje, a nepřekračuje meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné (viz zejména výše uvedený rozsudek Football Association Premier League a další, bod 93).
- 71 Jak právem uvádějí OSA, vlády, které Soudnímu dvoru předložily vyjádření, a Komise, ochrana práv duševního vlastnictví je takovým naléhavým důvodem obecného zájmu (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Football Association Premier League a další, bod 94 a citovaná judikatura).
- 72 Kromě toho taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která pro výkon správy autorských práv k určité kategorii chráněných děl přiznává monopol na území dotyčného členského státu jedinému správci, jako je OSA, musí být považována za způsobilou chránit práva duševního vlastnictví, neboť je s to umožnit efektivní správu těchto práv a účinný dohled nad jejich dodržováním na tomto území.
- 73 Pokud jde o otázku, zda tato právní úprava nepřekračuje meze toho, co je pro dosažení cíle ochrany práv duševního vlastnictví nezbytné, je třeba podotknout, že jak vyplývá z vyjádření předložených Soudnímu dvoru, taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, zapadá do kontextu ochrany autorských práv založené na zásadě teritoriality, do něhož spadají i smlouvy o vzájemném zastupování.
- 74 Těmito smlouvami, které mezi sebou uzavírají správci, si tyto vzájemně udílejí právo udělovat na území spadajícím do jejich působnosti povolení nutná k jakémukoli veřejnému výkonu děl chráněných autorskými právy členů jiných správců a podrobit tato povolení určitým podmínkám v souladu

s právními předpisy platnými na příslušném území (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 13. července 1989, *Tournier*, 395/87, *Recueil*, s. 2521, bod 17, a *Lucazeau a další*, 110/88, 241/88 a 242/88, *Recueil*, s. 2811, bod 11).

- 75 Soudní dvůr již v tomto ohledu rozhodl, že smlouvy o vzájemném zastupování uzavřené mezi správci slouží zejména k tomu, aby bylo správcům umožněno využívat k ochraně svých repertoárů v jiném členském státě organizační struktury zavedené správcem, který v tomto státě vykonává činnost, aniž by byli nuceni doplnit tuto strukturu vlastními sítěmi smluv s uživateli a vlastním dohledem na místě (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky *Tournier*, bod 19, a *Lucazeau a další*, bod 13).
- 76 Pokud jde o sdělování dotčené v původním řízení, z vyjádření předložených Soudnímu dvoru není patrné, že by za současného stavu unijního práva existovala jiná metoda, která by umožňovala dosáhnout stejné úrovně ochrany autorských práv, než je metoda založená na ochraně těchto práv – a tudíž i dohledu nad těmito právy – na základě zásady teritoriality, v kontextu, do něhož zapadá právní úprava dotčená v původním řízení.
- 77 Diskuze před Soudním dvorem ostatně prokázala, že kdyby byl za takových okolností jako v původním řízení uživateli chráněných děl umožněn volný výběr správce usazeného na území Unie s cílem získat povolení k užívání chráněných děl a zaplatit dlužné odměny, vedlo by to za současného stavu unijního práva k vážným problémům souvisejícím s dohledem nad užíváním těchto děl a platbou dlužných odměn.
- 78 Za těchto podmínek nelze dospět k závěru, že taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která takovému uživateli chráněných děl, jako je lázeňské zařízení dotčené v původním řízení, brání ve využívání služeb poskytovaných správcem usazeným v jiném členském státě, překračuje meze toho, co je pro dosažení cíle ochrany autorských práv nezbytné.
- 79 Vzhledem k výše uvedenému musí být článek 56 SFEU vykládán v tom smyslu, že takové právní úpravě nebrání.

– K výkladu článku 102 SFEU

- 80 Úvodem je třeba zaprvé připomenout, že takový správce, jako je OSA, je podnikem, na který se vztahuje článek 102 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. března 1974, *BRT a Sociétés belge des auteurs, compositeurs et éditeurs*, zvaný „BRT II“, 127/73, *Recueil*, s. 313, body 6 a 7).
- 81 Zadruhé čl. 106 odst. 2 SFEU, který obsahuje zvláštní pravidla použitelná na podniky pověřené zejména poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu, použití článku 102 SFEU na takového správce, jako je OSA, nebrání. Takový správce, kterému stát nesvěřil určité poslání a který spravuje soukromé zájmy, ač se jedná o práva duševního vlastnictví chráněná zákonem, totiž nemůže spadat do působnosti čl. 106 odst. 2 SFEU (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky *BRT II*, bod 23, a *GVL v. Komise*, bod 32).
- 82 Naproti tomu taková právní úprava, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, by mohla spadat do působnosti čl. 106 odst. 1 SFEU. Účinkem takové právní úpravy je totiž přiznat pro výkon správy autorských práv k určité kategorii chráněných děl na území dotyčného členského státu výlučná práva jedinému správci, jako je OSA, čímž ostatním podnikům brání ve výkonu předmětné podnikatelské činnosti na témže území (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 25. října 2001, *Ambulanz Glöckner*, C-475/99, *Recueil*, s. I-8089, bod 24).
- 83 Stran výkladu článku 102 SFEU v takovémto kontextu podle ustálené judikatury platí, že pouhé vytvoření dominantního postavení přiznáním výlučných práv ve smyslu čl. 106 odst. 1 SFEU není jako takové neslučitelné s článkem 102 SFEU. Členský stát porušuje zákazy stanovené těmito dvěma

ustanoveními pouze tehdy, je-li dotčený podnik veden ke zneužití svého dominantního postavení v důsledku pouhého výkonu výlučných práv, která mu byla přiznána, nebo mohou-li tato práva vytvářet situaci, ve které je tento podnik veden ke zneužití svého dominantního postavení (rozsudek ze dne 3. března 2011, AG2R Prévoyance, C-437/09, Sb. rozh. s. I-973, bod 68 a citovaná judikatura).

- 84 Pouhá skutečnost, že členský stát přizná takovému správci, jako je OSA, pro výkon správy autorských práv k určité kategorii chráněných děl monopol na území tohoto členského státu, tudíž jako taková neodporuje článku 102 SFEU.
- 85 Jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, třetí otázka má však předkládajícímu soudu umožnit rozhodnout o argumentu, který ve sporu v původním řízení uplatnily Léčebné lázně, podle něhož jsou odměny požadované OSA nepřiměřeně vysoké v porovnání s tím, jaké odměny požadují správci v sousedních zemích.
- 86 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že takový správce, jako je OSA, který má monopol na výkon správy autorských práv k určité kategorii chráněných děl na území členského státu, má dominantní postavení na podstatné části vnitřního trhu ve smyslu článku 102 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. prosince 2008, Kanal 5 a TV 4, C-52/07, Sb. rozh. s. I-9275, bod 22).
- 87 Pokud by se prokázalo, že takový správce požaduje za své služby sazby, které jsou podstatně vyšší než sazby uplatňované v jiných členských státech, a za podmínky, že srovnání výše sazeb bylo provedeno na jednotném základě, musel by být tento rozdíl považován za známku zneužití dominantního postavení ve smyslu článku 102 SFEU. V takovém případě by dotčenému správci příslušelo odůvodnit rozdíl na základě objektivních odlišností mezi situací dotčeného členského státu a situací panující ve všech ostatních členských státech (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky Tournier, bod 38, a Lucazeau a další, bod 25).
- 88 Takové zneužití by stejně tak mohlo spočívat ve vyžadování přemrštěné ceny bez přiměřeného poměru k hospodářské hodnotě poskytnutého plnění (výše uvedený rozsudek Kanal 5 a TV 4, bod 28).
- 89 Kromě toho, pokud by takové zneužití mělo existovat a pokud by bylo přičitatelné právní úpravě použitelné na tohoto správce, uvedená právní úprava by byla, jak vyplývá z judikatury citované v bodě 83 tohoto rozsudku, v rozporu s článkem 102 SFEU a čl. 106 odst. 1 SFEU.
- 90 Předkládajícímu soudu přísluší ověřit, zda se ve věci v původním řízení případně o takovouto situaci jedná.
- 91 Vzhledem ke všem výše uvedeným úvahám je na třetí otázku třeba odpovědět tak, že článek 16 směrnice 2006/123, jakož i články 56 SFEU a 102 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové právní úpravě členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která výkon kolektivní správy autorských práv k určitým chráněným dílům na území tohoto státu vyhrazuje pouze jednomu správci, a tím takovému uživateli těchto děl, jako je lázeňské zařízení dotčené v původním řízení, brání ve využívání služeb poskytovaných správcem usazeným v jiném členském státě.
- 92 Článek 102 SFEU však musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že prvně zmíněný správce požaduje za své služby sazby, které jsou podstatně vyšší než sazby uplatňované v jiných členských státech, za podmínky, že srovnání výše sazeb bylo provedeno na jednotném základě, nebo že vyžaduje přemrštěné ceny bez přiměřeného poměru k hospodářské hodnotě poskytnutého plnění, je známkou zneužití dominantního postavení.

## K nákladům řízení

<sup>93</sup> Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (čtvrtý senát) rozhodl takto:

- 1) Článek 3 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti musí být vykládán v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která vylučuje právo autorů udělit svolení k tomu, aby lázeňské zařízení, které je podnikatelským subjektem, sdělovalo jejich díla prostřednictvím vědomého zpřístupnění signálu pomocí televizních nebo rozhlasových přijímačů na pokojích pacientů tohoto zařízení, nebo takovéto sdělování zakázat. Článek 5 odst. 2 písm. e), odst. 3 písm. b) a odst. 5 této směrnice nemůže mít na tento výklad vliv.
- 2) Článek 3 odst. 1 směrnice 2001/29 musí být vykládán v tom smyslu, že se jej kolektivní správce autorských práv nemůže dovolávat ve sporu mezi jednotlivci s cílem vyloučit použití právní úpravy členského státu, která je s tímto ustanovením v rozporu. Soud, jemuž byl takový spor předložen, je však povinen vykládat uvedenou právní úpravu v co největším možném rozsahu ve světle znění, jakož i účelu tohoto ustanovení, aby tak mohlo být dosaženo výsledku, který by byl v souladu s cílem sledovaným tímto ustanovením.
- 3) Článek 16 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES ze dne 12. prosince 2006 o službách na vnitřním trhu, jakož i články 56 SFEU a 102 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání takové právní úpravě členského státu, jako je právní úprava dotčená v původním řízení, která výkon kolektivní správy autorských práv k určitým chráněným dílům na území tohoto státu vyhrazuje pouze jednomu kolektivnímu správci autorských práv, a tím takovému uživateli těchto děl, jako je lázeňské zařízení dotčené ve věci v původním řízení, brání ve využívání služeb poskytovaných správcem usazeným v jiném členském státě.

Článek 102 SFEU však musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že prvně zmíněný kolektivní správce autorských práv požaduje za své služby sazby, které jsou podstatně vyšší než sazby uplatňované v jiných členských státech, za podmínky, že srovnání výše sazeb bylo provedeno na jednotném základě, nebo že vyžaduje přemrštěné ceny bez přiměřeného poměru k hospodářské hodnotě poskytnutého plnění, je známkou zneužití dominantního postavení.

Podpisy.